

COELO: opheffen waterschap levert niet veel op

Het afschaffen van de waterschappen en het onderbrengen van het watersysteembeheer bij provinciale uitvoeringsorganisaties levert niet de door het Interprovinciaal Overleg (IPO) verwachte besparing op van 300 à 400 miljoen euro per jaar. Een realistischer bedrag is - en dan nog op middellange termijn - circa 80 miljoen euro. Dat concludeert het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO), een wetenschappelijk instituut van de Rijksuniversiteit Groningen, na onderzoek dat het uitvoerde in opdracht van de Unie van Waterschappen.

Het IPO wil de waterschappen 'onder het bestuurlijke dak van de provincies brengen'. Dit nu door het COELO onderzochte voorstel bestaat uit twee delen. De 26 waterschappen moeten opgaan in 12 provinciale uitvoeringsorganisaties, die de taken zouden overnemen op het gebied van waterveiligheid, -kwantiteit en -kwaliteit. Daarnaast krijgen gemeenten, gekoppeld aan de rioleringstaak, de verantwoordelijkheid voor de afvalwaterzuivering. Dit laatste lijkt volgens de onderzoekers op een recent voorstel van de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), maar verschilt hiervan op één wezenlijk punt: de te realiseren besparingen. Daarom is het COELO door de Unie gevraagd een deskundig oordeel te vellen over het IPO-voorstel.

Door het watersysteembeheer onder te brengen bij de provincies is volgens het IPO

sprake van een doelmatiger aansturing en zijn besparingen op bestuurs- en overheadkosten mogelijk ter grootte van 300 à 400 miljoen euro per jaar. Deze becijfering klopt niet, menen de onderzoekers: de verwachte bezuiniging op bestuurskosten van 128 à 179 miljoen euro is bijvoorbeeld niet te realiseren. Het bedrag is ruim twee keer zo hoog als het bedrag dat waterschappen aan bestuur toerekenen. En dat bevat al kosten die niet zouden verdwijnen bij opheffing van de waterschappen als zelfstandige bestuurslaag. Een realistischer schatting van de te besparen bestuurskosten ligt tussen 36 en 53 miljoen euro per jaar.

Niet goed onderbouwd

De overheadkosten van de waterschappen liggen aanzienlijk lager dan het IPO veronderstelt, waardoor een besparing van 128 à 192 miljoen euro per jaar 'onrealistisch hoog' is. Ook de bezuiniging door het voorkomen

van dubbel werk en het verminderen van overleg (41 à 48 miljoen euro) is niet goed onderbouwd, meent het COELO. Die conclusie geldt, schrijven de onderzoekers, eigenlijk voor het hele IPO-voorstel. Ze merken bovendien op dat het IPO alleen gewag maakt van mogelijke kostenbesparingen, maar kosten die eraan zijn verbonden niet noemt. "Doordat eventuele besparingen pas na enkele jaren zullen optreden, kan het IPO-voorstel aanvankelijk tot hogere kosten leiden in plaats van lagere." De COELO-onderzoekers vinden het niet juist het bezuinigingspotentieel van 550 miljoen euro, zoals dat is genoemd door de commissie-Gast, te gebruiken als onderbouwing van het IPO-voorstel voor de waterketen. Dit bedrag is niet gebaseerd op opheffing van de waterschappen.

De Unie van Waterschappen is met voorstellen gekomen die ervoor kunnen

Baggerwerkzaamheden door Waterschap Roer en Overmaas in Roermond.

Grote demi-waterfabriek in Antwerpen

Induss, een nieuw bedrijf in Vlaanderen dat werd opgericht door de twee toonaangevende Vlaamse waterbedrijven (de Antwerpse Waterwerken (AWW) en de Tussenge-meentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening (TMVW)) gaat één van de grootste demi-waterfabrieken en bijbehorend distributienetwerk in Europa bouwen. Induss kondigde dat op 18 augustus aan. Het bedrijf levert water voor industriële toepassingen, zoals koelwater, gedemineraliseerd water, ketelvoedingswater en ultragezuiverd water.

Induss levert aan bedrijven en bedrijfssectoren voor wie water cruciaal is in hun processen, in de vorm die de klant wenst. Dat kan gedemineraliseerd water zijn voor productie van stoom in de (petro)chemie, ultrapuur water voor de voedingsindustrie, koelwater, gezuiverd of herbruikt afvalwater. Zo nodigt Induss ook voor de productie, regeneratie en recuperatie van het gevraagde water bij de klant zelf. Ook met specifieke afvalwaterproblemen kunnen bedrijven bij Induss terecht. Het bedrijf is technologie-onafhankelijk, wat betekent dat het zal samenwerken met verschillende technologieaanbieders.

Induss is een volledig nieuw bedrijf, maar geen nieuwkomer. Induss bouwt verder op de kennis en ervaring van zijn aandeelhouders AWW en TMVW. Dat biedt leveringszekerheid, een groep ingenieurs met kennis van diverse disciplines, een eigen laboratorium, jarenlange productkennis en ervaring met technologieën én grondige kennis van milieuwetgeving, heffingen en vergunningen.

Induss ambieert zijn kennis en ervaring buiten de grenzen van zijn huidige verzorgingsgebieden toe te passen en kijkt ook over de landsgrenzen heen.

Naast verscheidene industriële waterprojecten verspreid over Vlaanderen neemt Induss nu direct een groots initiatief in de Antwerpse haven. Deze zomer begint de bouw van een reusachtige demi-waterfabriek met bijbehorend distributienetwerk: Induss I. De fabriek krijgt een omvang van ongeveer een half UEFA-voetbalveld (1750 m²). Het totale fabrieksterrein beslaat straks ruim vijf voetbalvelden. Induss I - die straks een rol gaat spelen op Europees niveau - richt zich op de productie van gedemineraliseerd water en zal vooral aan de omliggende (petro)chemische bedrijven leveren. De leveringscapaciteit bedraagt 48.000 kubieke meter per dag. De investeringskosten zijn 10,4 miljoen euro voor de aanleg van het distributienet en 16 miljoen euro voor de bouw van de demi-waterfabriek. De verwachte jaarlijkse omzet bedraagt 45 miljoen euro.

Waterschappen en gemeenten werken al regelmatig samen op het gebied van afvalwaterbeheer.

zorgen dat het Rijk naar verwachting 130 miljoen euro minder gaat betalen voor het waterbeheer. Dat komt vooral doordat de waterschappen een groter deel van de kosten voor hun rekening nemen (die uiteindelijk door de belastingbetaler worden

Het testen van noodpompen door Waterschap Aa en Maas.

opgebracht). De Unie verwacht dat waterschapslasten door andere maatregelen (onder meer opschaling, gezamenlijk inkopen met Rijkswaterstaat en besparingen op het gebied van waterzuivering) in 2020 niet extra zullen stijgen ten opzichte van de autonome ontwikkelingen. De precieze lastenontwikkeling die het gevolg zou zijn van overname van de voorstellen uit het Storm Werkdocument van de Unie is echter moeilijk te voorspellen, aldus het COELO.

Reactie IPO

De cijfers uit het COELO-rapport over de mogelijke besparingen in het waterbeheer zijn volgens het IPO veel te voorzichtig. "We moeten het rapport nog nader bestuderen, maar in een eerste reactie valt ons wel een aantal zaken op", aldus een woordvoerder. "Kitty Roozemonde, plaatsvervangend algemeen directeur van het IPO, heeft al gezegd dat het bedrag van 80 miljoen euro aanzienlijk hoger is dan tot nog toe door de waterschappen zelf steeds werd aangegeven als mogelijke besparing, namelijk slechts 23 miljoen."

Het IPO baseert zijn analyse op de begrotingen van de waterschappen voor 2010, waarin hun eigen ramingen voor bestuurskosten en definities van overheadkosten zijn weergegeven. "COELO gaat uit van een inventarisatie onder de waterschappen over 2009, met een interpretatie van wat wel of niet onder bestuurskosten moet vallen. Ook uit COELO-cijfers blijkt echter dat aanzienlijke besparingen op bestuurskosten mogelijk zijn." Belangrijk verschil met de IPO-analyse is dat volgens COELO het fuseren van waterschappen geen besparing op overhead zou opleveren. "Dit is onjuist en slechts gebaseerd op één rapport. De ervaring leert dat aanzienlijke besparingen wel degelijk mogelijk zijn bij grote fusieprocessen." Volgens het IPO heeft de Unie van Waterschappen in haar eigen voorstel voor doelmatig waterbeheer aangegeven dat het fuseren van waterschappen (van 26 naar 13) een bezuiniging van 91 miljoen euro oplevert.